

Τζέιμς Γουότσον: Ο άνθρωπος που άλλαξε τον κόσμο

Συντάχθηκε απο τον/την ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Σάββατο, 02 Μάιος 2020 10:12 - Τελευταία Ενημέρωση Σάββατο, 02 Μάιος 2020 10:21

[ΕΠΙΣΤΗΜΗ](#) 25.04.2020

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΑΤΣΟΥΚΑΣ

25η Απριλίου 1953: Μια ημέρα ορόσημο

Η 25η Απριλίου έχει καθιερωθεί και γιορτάζεται διεθνώς με πλήθος επιστημονικών εκδηλώσεων η ανακάλυψη της διπλής έλικας του DNA από τους James Watson και Francis Crick. Το άρθρο τους για τη δομή και τη λειτουργία του DNA δημοσιεύτηκε στο Nature στις 25 Απριλίου 1953 και θεωρείται το σημαντικότερο άρθρο του 20ου αιώνα.

Η κοσμογονική ανακάλυψη ήταν ένα σημείο καμπής για την ανθρωπότητα και την πορεία της. Μια νέα σελίδα άνοιγε όπου το DNA και η γενετική θα αποκάλυπταν τα μυστικά τους στην υπηρεσία του ανθρώπου. Ο Watson ο οποίος ήταν η κινητήρια δύναμη της έρευνας που οδήγησε στη μεγάλη ανακάλυψη, είναι ένας ένθερμος φιλέλληνας και όποτε του ζητήθηκε ανταποκρίθηκε με θερμή και έμπρακτα στη υποστήριξη της χώρας μας. Σε πρόσφατη επικοινωνία μας εξέφρασε απόψεις του για το μέλλον της γονιδιακής έρευνας και των εφαρμογών της και πως αυτή θα επηρεάσει στο μέλλον το σύνολο της ανθρώπινης δραστηριότητας. Αυτό φαίνεται σήμερα περισσότερο από κάθε άλλη φορά στην πανδημία που απειλεί την ανθρώπινη ζωή.

Η επίσκεψη στην Ελλάδα το 2011 και η ομιλία για το DNA

Το 2011 θα γινόταν το 12ο Συνέδριο Ιατρικής Χημείας στο Πανεπιστήμιο Πατρών. Έπρεπε να αποφασίσουμε σαν οργανωτική επιτροπή ποιος θα ήταν ο κεντρικός ομιλητής και το τιμώμενο πρόσωπο του Συνεδρίου, όπως ήταν καθιερωμένο να γίνεται σε όλα τα Συνέδρια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Ιατρικής Χημείας από την ίδρυσή του το 1998. Μου πέρασε η ιδέα ότι θα μπορούσε να είναι ο James Watson και είπα θα το τολμήσω! Η προετοιμασία για την επιστολή πρόσκλησής του κράτησε αρκετά. Έπρεπε να είναι όσο πιο πειστική ήταν δυνατό προκειμένου να αποδεχθεί την πρόσκληση. Η επιστολή εστάλη τελικά στα τέλη Ιουλίου 2010 και η απάντηση που περιμέναμε εναγώνια ήρθε μετά από δύο εβδομάδες στις 17 Αυγούστου με μια ευχαριστήρια θερμή επιστολή ότι αποδέχεται την

Τζέιμς Γουότσον: Ο άνθρωπος που άλλαξε τον κόσμο

Συντάχθηκε απο τον/την ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Σάββατο, 02 Μάιος 2020 10:12 - Τελευταία Ενημέρωση Σάββατο, 02 Μάιος 2020 10:21

πρόσκληση. Ήταν μια ημέρα μεγάλης χαράς και ενθουσιασμού για εμένα και τους συνεργάτες μου αλλά και για την πανεπιστημιακή κοινότητα η οποία σύντομα ενημερώθηκε. Στην επίσκεψη θα συνοδευόταν από την σύζυγο του Elizabeth η οποία και αυτή ήταν πολύ ενθουσιασμένη με την πρόσκληση.

Ο Watson θα ερχόταν για δεύτερη φορά στην Ελλάδα μετά το 1966 όπου επισκέφθηκε τη Χώρα μας μαζί με τον Francis Crick σε Συνέδριο Μοριακής Βιολογίας στην Αναργύρειο και Κοργιαλένιο Σχολή Σπετσών. Εκεί γνώρισε και τη Μελίνα Μερκούρη με την οποία έγιναν πολύ καλοί φίλοι. Το Συνέδριό μας στη Πάτρα τον Απρίλιο του 2011 είχε ανεπανάληπτη επιτυχία όπου ο κορυφαίος ερευνητής σε μια συναρπαστική ομιλία του περιέγραψε λεπτομερώς την ιστορική ανακάλυψη της Διπλής Έλικας DNA. Στο κατάμεστο αμφιθέατρο του Πανεπιστημίου Πατρών ήταν άνθρωποι που είχαν έλθει από όλη την Ελλάδα να δουν από κοντά και να ακούσουν τον πατέρα της βιολογίας, αυτόν που ανακάλυψε το DNA. Αυτή η συνάντηση ήταν η απαρχή μιας προσωπικής φιλίας με τον James Watson η οποία εξελίχθηκε σε τακτική επικοινωνία μας με προσωπικές του απόψεις αναφερόμενος στην προσπάθεια του να πραγματοποιηθεί όσο το δυνατόν νωρίτερα η ανακάλυψη αποτελεσματικού φαρμάκου για τον καρκίνο που ήταν στόχος ζωής αλλά και σε θέματα γενικότερης πολιτικής καθώς είναι γνωστή η ευαισθησία του σε θέματα ανθρωπισμού και ειρήνης. Επιθυμεί όπως και δημόσια το έχει εκφράσει η οικία του στο Cold Spring Harbor Laboratory, Πανεπιστήμιο του DNA, σε Προάστειο της Νέας Υόρκης όπου υπάρχουν έργα τέχνης σπουδαιών καλλιτεχνών, το Nobel του 1962 και ιστορικά αρχεία, να αποτελέσει στο μέλλον ένα χώρο προσβάσιμο από τους μελετητές του DNA αλλά και από ενδιαφερόμενους στην ιστορία της ανακάλυψης του DNA.

Η δεύτερη πρόσκληση το 2017

Η γνωριμία και η φιλική σχέση που είχε αναπτυχθεί μου επέτρεψε να του ζητήσω να επισκεφτεί για άλλη μια φορά την Ελλάδα για το 17ο Συνέδριο Ιατρικής Χημείας. Το Συνέδριο τον Αύγουστο του 2016 διοργανώθηκε στις Σπέτσες προκειμένου να τιμήσουμε την επέτειο των 50 χρόνων λειτουργίας της Αναργυρείου και Κοργιαλενείου Σχολής Σπετσών όπου πραγματοποιήθηκε Συνέδριο Μοριακής Βιολογίας το καλοκαίρι του 1966 στο οποίο συμμετείχε μαζί με τον Francis Crick. Ευχαρίστως αποδέχτηκε την πρόσκληση και επισκέφτηκε για τρίτη φορά την Ελλάδα μαζί με την σύζυγο του. Η συμμετοχή του ήταν σημαντικό γεγονός για την ακαδημαϊκή κοινότητα, την τοπική κοινωνία και την Χώρα μας όπου ο Δήμος Σπετσών, με παρούσα την Πολιτεία, τον αναγόρευσε Επίτιμο Δημότη Σπετσών για την προσφορά του στην επιστήμη και στην ανθρωπότητα και ως ένθερμο φιλέλληνα.

Παράλληλα στο Συνέδριο των Σπετσών ήταν προσκεκλημένη ομιλήτρια και η καθηγήτρια Φιλοσοφίας και Ποίησης του Πανεπιστημίου King's College του Ηνωμένου Βασιλείου Ruth Padel, τρισέγγονη του Κάρολου Δαρβίνου η οποία μίλησε για την εξέλιξη και τη

Τζέιμς Γουότσον: Ο άνθρωπος που άλλαξε τον κόσμο

Συντάχθηκε απο τον/την ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Σάββατο, 02 Μάιος 2020 10:12 - Τελευταία Ενημέρωση Σάββατο, 02 Μάιος 2020 10:21

μετανάστευση των ειδών. Και οι δυο ήταν ενθουσιασμένοι για την συνάντησή τους. Επρόκειτο για μια ανεπανάληπτη στιγμή του Συνεδρίου, όπου οι εκπρόσωποι των δύο κορυφαίων επιτευγμάτων του ανθρώπινου νου, της θεωρίας της εξέλιξης και της ανακάλυψης του DNA, ήταν μαζί στον ίδιο χώρο στις Σπέτσες, στην Ελλάδα.

Η ανταπόδοση της πρόσκλησης

Είχα το προνόμιο και την τιμή να επισκεφτώ τον Ιούλιο του 2017, προσκεκλημένος του, τα εργαστήρια του ερευνητικού κέντρου Cold Spring Harbor Laboratory στις Η.Π.Α. και να ξεναγηθώ στο Κέντρο Μοριακής Βιολογίας και Γενετικής ?Watson School of Biological Sciences? πρωτοπόρο διεθνώς για τις έρευνες στην Γενετική. Τα εργαστήρια CSHL συνιστούν ένα Πανεπιστήμιο Διδακτορικών Διατριβών και πρωτοποριακής έρευνας ειδικά για το DNA, στο οποίο έχουν πραγματοποιήσει την έρευνα τους για το μώριο της ζωής εκατοντάδες μεταπτυχιακοί φοιτητές και ερευνητές μεταξύ των οποίων οκτώ κάτοχοι Nobel. Η έρευνα των για το DNA που οδήγησε στο Nobel πραγματοποιήθηκε στο ερευνητικό κέντρο. Το Cold Spring Harbor Laboratory, όπου ανακαλύπτονται και μελετώνται τα μυστικά του DNA, οφείλει την αίγλη του στον Watson. Ήταν ο πρώτος Πρύτανης (Chancellor) του Πανεπιστημίου CSHL ο ιδρυτής του Κέντρου Μοριακής Βιολογίας και Γενετικής για το DNA και ο εμπνευστής και πρώτος επικεφαλής του Human Genome Project για την αποκωδικοποίηση του ανθρώπινου γονιδιώματος.

Ο James Watson με ξενάγησε προσωπικά σε ιστορικά αρχεία της κοσμογονικής ανακάλυψης της Διπλής Έλικας του DNA, μεταξύ των οποίων το Nobel του 1962, το σημαντικότερο του 20ού αιώνα, και διέθεσε το χρόνο του σε εκτεταμένη συζήτηση, όπου οι απόψεις του για την γενετική, την έρευνα και την αξιοποίησή της για την διεθνή Ειρήνη αποτελούν μια παρακαταθήκη. Η ξενάγηση έγινε τόσο στο εργαστήριό του όσο και στην οικία του στο CSHL, ένα χώρο ιστορίας και τέχνης, όπου με δέχθηκε με την σύζυγό του. Οφείλω να ομολογήσω ότι η τιμή που αισθάνθηκα από την πρόσκληση και την ξενάγηση δεν περιγράφεται!

Η αγάπη και η υποστήριξη για την Ελλάδα

Ο James Watson είναι μεγάλος Φιλέλληνας! Ήταν ο πρώτος μεταξύ δεκαπέντε κατόχων Nobel που υπέγραψε το 2015 επιστολή προς την Ευρωπαϊκή Ηγεσία ? γνωστή και ως SUPPORT FOR GREECE Petition - για την υποστήριξη της Ελλάδας και των Πανεπιστημίων της. Αποτέλεσμα της επιστολής και σε συνεργασία με το Υπουργείο

Τζέιμς Γουότσον: Ο άνθρωπος που άλλαξε τον κόσμο

Συντάχθηκε απο τον/την ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Σάββατο, 02 Μάιος 2020 10:12 - Τελευταία Ενημέρωση Σάββατο, 02 Μάιος 2020 10:21

Παιδείας ήταν η δημιουργία του Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας με σκοπό τη χρηματοδότηση της έρευνας στην Ελλάδα και των νέων Επιστημόνων. Η επιστολή των κατόχων Nobel στην Ευρωπαϊκή Ηγεσία ήταν αποτέλεσμα πρωτοβουλίας δικής μου με την προτροπή του Καθηγητή Ιατρικής του Πανεπιστημίου Χαϊδελβέργης στη Γερμανία, Harald zur Hausen, κατόχου Nobel Ιατρικής και Φυσιολογίας. Το 2012 πάλι, ο James Watson, είχε προσυπογράψει επιστολή υποστήριξης της Ελλάδας 21 κατόχων Nobel η οποία είχε σταλεί στην Ευρωπαϊκή Ηγεσία και είχε στείλει προσωπική επιστολή στον Πρόεδρο των ΗΠΑ, Barack Obama, με την οποία ζητούσε την άμεση υποστήριξη της Χώρας μας.

Ο James Watson στην μεγαλοφυΐα του είναι απλός, προσιτός και χαίρεται να συζητά και να συμβουλεύει τους νέους ερευνητές. Οι επόμενες γενεές θα αναφέρονται τιμητικά στην Ελλάδα, την οποία ο κορυφαίος ερευνητής τίμησε με την υποστήριξή του και τη συμμετοχή του σε Συνέδρια της Χώρας μας, αποδεχόμενος την πρόσκληση.

Το 1966 στις Σπέτσες με τον Francis Crick, το 2011 στην Πάτρα και το 2016 στις Σπέτσες προσκεκλημένος στις δυο τελευταίες επισκέψεις του από το ΜΠΣ ?Ιατρική Χημεία? του Πανεπιστημίου Πατρών, όπου ήταν και το Τιμώμενο πρόσωπο. Η επίσκεψη μου στο Cold Spring Harbor Laboratory, έναν μοναδικό χώρο Έρευνας και Καινοτομίας στη μοριακή βιολογία και γενετική, ήταν μια ανεπανάληπτη εμπειρία ζωής.

Η ανακάλυψη της Διπλής Έλικας DNA είναι ίσως το σημαντικότερο βήμα του ανθρώπου όπως από πολλούς θεωρείται μετά την ανακάλυψη της φωτιάς και του τροχού! Ο James Watson μαζί με τον Francis Crick τοποθετούνται στο πάνθεον των πρωτοπόρων που με το έργο τους συνέβαλλαν στα καθοριστικά βήματα της ανθρωπότητας δίπλα στους Αρχιμήδη, Δημόκριτο, Αριστοτέλη, Πλάτωνα, και άλλους κορυφαίους για τα επιτεύγματα του ανθρώπινου νου!

*Ο Γιάννης Ματσούκας είναι Καθηγητής Χημείας, πρώην Πρόεδρος του Τμήματος Χημείας του Πανεπιστημίου Πατρών και Επικεφαλής Διεθνούς Δικτύου Βιοϊατρικής Έρευνας. Είναι Διακεκριμένος Καθηγητής των Πανεπιστημίων Calgary, Καναδά και Victoria, Αυστραλίας με τα οποία έχει εκτεταμένη επιστημονική συνεργασία.